

Raimo Malinen

TAISTELIJOIDEN PERINTÖ

OPAS SUOMALAISEN SOTILAAN SOTAPOLUN SELVITYKSEEN

Vikapartio.

TK - K. Suomalainen.

TAISTELIJOIDEN PERINTÖ

"**Taistelijoiden perintö**" viittaa useimmiten Suomen sotiin (talvi- ja jatkosota) osallistuneiden veteraanien ja lottien jättämään henkiseen ja aineelliseen perintöön, kuten itsenäisyyteen, rauhaan ja periksiantamattomuuden asenteseen [AI -yhteenveto].

Raimo Malinen

TAISTELIJOIDEN PERINTÖ

OPAS SUOMALAISEN SOTILAAN SOTAPOLUN SELVITTÄMISEEN

Nimikkeen automaattinen analysointi tietojen, erityisesti mallien, trendien ja korrelaatioiden, saamiseksi tekijänoikeuslain 13b § ("tekstin- ja tiedonlouhinta") mukaisesti on kielletty.

© 2026 Raimo Malinen

Etukannen kuva:

SA-kuva Kari Suomalainen, Vikapartio (TK-piirros) 1942.05.10.

Takakannen kuva:

SA-kuva Kari Suomalainen, Totleben Kuokkalasta nähtynä. Taustalla Kronstadt. (TK -piirros) Kuokkala 1942.05.27.

Kustantaja: BoD · Books on Demand, Mannerheimintie 12 B, 00100 Helsinki,
bod@bod.fi

Kirjapaino: Libri Plureos GmbH, Friedensallee 273, 22763 Hampuri, Saksa

ISBN: 978-952-89-0305-5

Sisällysluettelo

SUOMEN SODAT.....	7
SOTAPOLUN SELVITTÄMINEN.....	8
Selvitystyön avuksi.....	9
HAASTATTELUT.....	10
HENKILÖN PERUSTIEDOT.....	11
LYHENTEET.....	11
PALVELUS SYNTYMÄAJAN MUKAISESTI.....	12
SOTILASPASSI.....	13
SOTILASKANTAKORTTI.....	14
Kaatuneiden sotilaskantakortit.....	15
Kantakortin tulkitseminen.....	16
Esimerkki sotilaskantakortin merkinnöistä.....	17
JOUKKO-OSASTORAKENNE SOTIEN AIKANA.....	18
Joukko-osaston yläorganisaatio.....	18
Joukon merkintä lyhenteillä.....	18
TALVISODAN JOUKOT MAAVOIMISSA.....	19
Talvisodan joukkojen määrävahvuudet.....	19
JATKOSODAN JOUKOT MAAVOIMISSA.....	20
Jatkosodan joukkojen määrävahvuudet.....	21
PUOLUSTUSVOIMIEN JOUKOT PEITELUKUINA.....	21
ASUINKUNNAN JOUKKOJEN PERUSTAMISPAIKAT.....	22
VARUSMIESPALVELUS SODAN AIKANA.....	23
SOTAPÄIVÄKIRJAT.....	24
Digihakemisto.....	26
HAAVOITTUNEIDEN HOITO.....	27
Sairaskuljetukset junilla.....	27
Haavoittuneiden palautuminen rintamalle.....	27
SODAN PÄÄTTYMINEN JA KOTIUTTAMINEN.....	27
SA – KUVAT.....	28
KARTAT.....	29
SANOMALEHDET.....	30
KIRJAT JA KIRJASTO.....	31
SUOMEN KANSALLISARKISTO.....	32
MUITA SIVUSTOJA SELVITYKSEEN.....	33
Sotasampo.....	33
Sotapolku.....	33
Propatria.....	33
SELVITYKSEN TULOS KIRJAKSI.....	34
LIITE 1 Sulon sotataipaleen selvitystyö.....	35
LIITE 2 Arvon sotataipaleen selvitystyö.....	43
LIITE 3 Lopuksi selvitystyöhön liittyen.....	44
LIITE 4 Aikakaavio.....	45

SUOMEN SODAT

Talvisota

Talvisota käytiin 30.11.1939 – 13.3.1940. Talvisotaan osallistui noin 337 000 – 346 500 suomalaista sotilasta. Lisäksi puolustusvoimiin kuului noin 12 000 ulkomaalaista vapaaehtoista. Suomalaisia kaatui vajaa 26 000. Talvisota oli Suomelle erittäin raskas, ja yhteensä noin 12 % Suomen maa-alueista luovutettiin Neuvostoliitolle sodan päätyttyä. Talvisota kesti 105 päivää.

Jatkosota

Jatkosota käytiin 25.6.1941 – 19.9.1944. Jatkosodassa palveli yhteensä noin 470 000 – 500 000 suomalaista sotilasta. Sotatoimialueella palveli lisäksi 90 000 kenttälottoa. Ulkomaalaisia vapaaehtoisia oli n. 7 000 henkeä. Jatkosotakin oli Suomelle raskas, ja se vaati noin 63 000 – 65 000 suomalaisen hengen.

Lapin sota

Lapin sota käytiin osana toista maailmansotaa Suomen ja Saksan välillä pääasiassa Suomen Lapissa 15.9.1944 – 27.4.1945. Jatkosodan aselepoehtoihin kuului saksalaisten joukkojen karkottaminen Suomesta. Pohjois-Suomessa oli Saksan 20. vuoristoarmeijan joukkoja noin 213 000 miestä. Sodan alussa suomalaisia oli noin 60 000, ja määrä nousi noin 75 000 sotilaaseen lokakuun 1944 lopussa.

Demobilisaation (kotiuttamisen) myötä joukkojen määrä laski myöhemmin noin 12 000:en. Kun vanhempia ikäluokkia kotiutettiin ja tilalle tuli nuorempia varusmiehiä, sotaa kutsuttiin ”lasten ristiretkeksi”. Suomi menetti Lapin sodassa lähes 1400 sotilasta (774 kaatunutta, 262 kadonnutta ja satoja kuolonuhreja siviilien sekä raivaajien keskuudessa).

SOTAPOLUN SELVITTÄMINEN

Henkilön sotapolun selvitys on erittäin innostavaa, tosin usein myös aikaa vievää ja työlästä. On kuitenkin hienoa löytää jotain kohdehenkilöön liittyvää historiatietoa, etenkin jos se löytyy nimellä mainittuna. Internet tarjoaa paljon tietoa, joka on vapaasti saatavilla. Lähteitä on runsaasti käytettävissä.

Tässä oppaassa keskitytään maavoimiin kuuluvan kohdehenkilön sotapolun selvittämiseen, koska maavoimat oli selkeästi miesvoimaltaan suurin puolustushaara. Soveltaen opas sopii toki myös muihin puolustushaaroihin.

Lähtökohtaisesti alussa on aina ensin hankittava perustiedot, joiden avulla haetaan lähtöaskeleet varsinaiselle sotapolulle. Perustiedoilla on saatu selvitettyä, missä sodassa ja missä joukko-osastossa henkilö on sotapolkunsa aloittanut.

Perustietojen hankinnan jälkeen voi alkaa selvittämään, missä ja miten henkilö ja hänen palvelusjoukko-osasto on liikkunut ja taistellut. Sotapäiväkirjat muodostavat tähän keskeisen kokonaisuuden. Lisäksi voi muista eri lähteistä ja palveluista etsiä lisätietoa, jotka jollakin tapaa liittyvät kohteena olevaan henkilöön. Eri syistä on henkilön joukko-osasto saattanut muuttua sotien kestäessä. Ne on kuitenkin usein selvitettävissä hyvinkin tarkasti.

Jokainen Suomen sotiin osallistunut oli taistelija, tehtävästä riippumatta. Jokaisella sotaan osallistuneella henkilöllä on omanlaisensa sotapolku, joka ansaitsee tulla kuvatuksi. Se, millä tarkkuudella polun saa selvitettyä, riippuu monesta tekijästä. Yleiskuva polusta on yleensä muodostettavissa. Tarkan polun selvittämiseksi voi joutua tekemään paljon työtä, mutta se kannattaa.

Selvitystyötä pystyy tekemään kuka tahansa, mitään erikoisosaamista ei tarvita. Avuksi on tietenkin, että hallitsee internet -hakujen tekemisen. Tässä oppaassa on *Kursiivilla ja alleviivattuna* hakutekstit, jotka vievät suoraan sivustolle, jota kappaleessa käsitellään.

On myös suotavaa tutustua Suomen sotiin jostain historiateoksesta, jotta ymmärtää kokonaisuuden, jota käsittelee. Muut opeteltavat asiat selviää oppaasta, kun etenee selvitystyössä.

Selvitystyön avuksi

Jo heti alusta alkaen kannattaa pitää jonkinlaista aikakaaviota, johon merkitään selvitystyön edetessä esiin tulevia tapahtumia, päivämääriä ja paikkoja. Alussa kaaviossa on sotien alku- ja päättymispäivät. Kaavioon merkitään, milloin henkilö on täyttänyt 18 vuotta, jolloin voidaan laskea, mihin sotiin tai milloin henkilö on aloittanut sotapolkunsaa.

Kaavioon kannattaa merkitä paljon tärkeitä hetkiä, kuten henkilön siirrot, haavoittumiset, suurhyökkäysten alkaminen, sotatoimien loppu jne. Kaavios-
ta on paljon apua, kun selvitystyö etenee ja tarkentuu, se auttaa pysymään kartalla, missä sodan vaiheessa selvitystyössä ollaan menossa.

Selvitystyössä tehdään paljon internet-hakuja. Haut kannattaa tallentaa aika-järjestyksessä (kirjata logia). Aikanaan voi muistaa törmänneensä johonkin tietoon, mutta ei enää muista missä tieto oli. Hakujen tallentaminen saattaa pelastaa usean päivän uudelta hakutyöltä. Pienikin tiedonmuru saattaa osoit-tautua merkitykselliseksi, vaikka alkuun ei tuntuisikaan siltä. Kirjaa kaikki.

Kaikki tieto ei ole verkossa. Täydentävää tietoa pitää hakea muistakin lähteis-tä. Haastatteluilla saattaa saada paljon tietoa. Ei pelkästään kohdehenkilöön liittyen, vaan myös tausta-aineistoksi sen ajan elämään. Sota-ajan julkaisut ja myöhemmin kirjoitetut historiateokset on myös erinomaisia lähteitä.

Jo alussa on hyvä päättää, missä muodossa selvitystyön tuloksen haluaa tuot-taa. Jos aikoo tuottaa kirjan/kirjasen, voi tuottaa tekstiä kirjaan koko selvitys-työn ajan. Yleisillä tekstinkäsittelyohjelmistoilla tuotettu teksti muuntuu hel-posti tarvittaessa muihin muotoihin. Jäsentele tekstisi kokonaisuuksiksi otsi-koinneilla.

Opas on yritetty koota siten, että se etenee siinä järjestyksessä, miten selvitystyön kannalta on hyvä edetä. Kuitenkin siitä voi poiketa. Esimerkiksi kantakortin voi tilata heti, koska sen toimittaminen saattaa kestää aikansa.

HAASTATTELUT

Haastattelut on tärkeä osa selvitystyötä ja niitä kannattaa tehdä koko työn ajan. Itse kohdehenkilön haastattelut saattaa olla jo myöhempiä, mutta on kuitenkin paljon muita, joita kannattaa haastatella.

Lapset saattavat tietää jotain. Lastenlapsille on saatettu tarinoida paljonkin. Kohdehenkilön sisarusten lapset ja heidän jälkeläiset kannattaa myös haastatella jne. Myös kaverien, etenkin sotakaverien lapset ja lapsenlapset saattavat antaa tietoa, joka liittyy myös kohdehenkilöön. Ehkä silloisesta asuinkunnasta löytyy joku, joka osaa antaa hiukan tietoa sota-ajasta kunnasta.

Valmistaudu haastatteluun etukäteen. Tutustu aiheeseen mahdollisimman syvällisesti. Kirjaa kysymyksiä valmiiksi. Kuuntele enemmän kuin puhut itse.

Tee useampi haastattelu samalle kohdehenkilölle. Olet voinut saada itse lisätietoa ja osaat paremmin kysyä tarkentavia kysymyksiä.

Asioita jää unholaan, joten haastatteluja ei pidä turhaan viivytellä. On muistettava, että aika kaunistaa muistot, joten haastatteluissa esiin tulleet tiedot on pyrittävä myös vahvistamaan muista lähteistä.

Haastateltavaa ei saa johdatella kertomaan haluttua tietoa, eikä ole myöskään soveliaista ahdistella haastateltavaa.

Haastateltavilta saattaa myös löytyä arvokkaita valokuvia sota-ajalta. Valokuvista saattaa löytyä paljon henkilön sotapolkuun liittyvää tietoa. Ne kannattaa ottaa mukaan selvitykseen ja ehkä liittää lopputulokseenkin.

Yritä myös selvittää kuvien tiedot, milloin ja missä ne on otettu, keitä kuvissa esiintyy, jne.

TAISTELIJOIDEN PERINTÖ

OPAS SUOMALAISEN SOTILAAN SOTAPOLUN SELVITYKSEEN

Jokaisella Suomen Talvi-, Jatko- ja Lapin sotaan osallistuneella henkilöllä on omanlaisensa sotapolku, joka ansaitsee tulla kuvatuksi. Tämä opas on tehty avuksesi, kun haluat selvittää läheisesi sotapolun. Lähteitä on runsaasti käytettävissä. Opas auttaa löytämään selvitystyössä tarvittavat lähteet.

Tötleben ill. 1/8 27.5.42.

TK-K. Suomalainen 42